

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Political Participation of Women in the Area of Khok-si Sub-district
Administrative Organization Maung district, Khonkaen Province

ผศ.ดร.ชาญชัย ฮวดศรี*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สตรีที่มีสิทธิ์เลือกตั้งจาก ๑๔ หมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑๐,๕๒๕ คน สุ่มตัวอย่างด้วยสูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๕ คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ๓ ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อวัดระดับความคิดเห็น (Rating Scale) และแบบคำถามปลายเปิด (Opened Questionnaire) วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t-test) สถิติทดสอบเอฟ (f-test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการวิจัยพบว่า สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี มากที่สุด คือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง น้อยที่สุด คือ การได้เคยสมัครรับเลือกตั้ง สตรีที่มีอายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ การเข้าร่วมรับฟังข้อราชการการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมแตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดฝึกอบรมสัมมนา ศึกษาดูงาน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น ให้ความสำคัญกับกลุ่มสตรีมากขึ้นและส่วนราชการ พรรคการเมือง และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดทำแผนอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมองค์ความรู้ทางการเมืองให้กับสตรี

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมทางการเมือง, สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี

*อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Abstract

The objectives the research are to 1) study the level of political participation of the women in Khoksi Sub-District Administrative Organization, Maung District, Khon Kaen province. 2) to make a comparision on the political participation of women in Khoksi Sub-District Administrative Organization, Maung district, Khon Kaen province. The sample population was 10,525 women who were eligible to vote at general election from 14 villages in the county of Kkoksi Sub-district Administrative Organization, Maung district, KhonKaen province. Thence, the researchers conducted the research by using Taro Yamane's formula to calculate the sample size, and the result was 385 persons to be researched in the end. The instruments used in the study was a questionnaire with 3 parts in it,i.e., checklist , rating scale; and opened questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and testing statistic for paired differences by Scheffe's method.

The research's result reveal that majority of the women in the researched area has a part in voting at local election and minority is that they used to be candidates. Elderly women, educational levels, incomes and occupations showing the result as different. Policy suggestion; should provide training, seminar, making a tour of inspection in the pattern of political participation, publicity regarding political participation and concentrating more on women. For the government sector, political parties, and private sector: should provide a plan of training continuously for gaining information and knowledge in politics to women.

Keywords; Political participation, Women in Khoksi Sub - distric Administrative Organization

๑. บทนำ

ในอดีตรากฐานความคิดทางประเพณีและวัฒนธรรมสำหรับความเป็นสตรี บทบาทสตรี คือ การเป็นแม่บ้านที่ต้องดูแลสมาชิกในครอบครัว ปัจจุบันสถานการณ์บ้านเมืองและสภาพเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไป สตรีมีบทบาทมากขึ้นในทุกสาขาวิชาชีพ การสร้างรูปธรรมในการพัฒนาสตรีที่ดีที่สุดก็คือการอาศัยกลไกทางการเมืองการปกครองที่มีอยู่ การมีบทบาท

หรือการมีส่วนร่วมของสตรีย่อมต้องให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในเรื่องสิทธิ เสรีภาพและความเท่าเทียม อีกทั้งการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะไม่ สมบูรณ์ หากขาดกลุ่มสตรีซึ่งที่เป็นพลังในการพัฒนาต่อไปในช่วงระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มสตรีหลายๆกลุ่มและหลายองค์กร ที่เรียกร้องสิทธิเท่าเทียมกันกับ บุรุษ มุ่งเน้นถึงความสามารถเสมอบุรุษ สังคมเปิดกว้างให้สตรีและบุรุษได้รับการศึกษาใน ระดับเท่าเทียมกัน แต่ในสภาพความเป็นจริงพบว่าสตรียังถูกปิดกั้นการทำงานอยู่ หลาย อาชีพ โดยเฉพาะทางด้านการเมือง จะเห็นได้ว่าสตรีไม่ค่อยมีบทบาทเด่นชัดมากนัก ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติ ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชาย หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” ทำให้มีการตื่นตัวด้านสิทธิเสรีภาพมากขึ้น องค์กรสตรีต่างๆ ได้เข้า มามีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิของสตรี โดยมีการ อบรมรณรงค์ให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นมีการขอแก้ไข กฎ ระเบียบในเรื่อง ของการกีดกันสตรี ไม่ให้เข้ามามีบทบาทในส่วนต่างๆไม่ว่าจะเป็นความก้าวหน้าด้านอาชีพ การดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ในหน่วยงานราชการต่างๆ และการดำรงตำแหน่งทางด้าน การเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้แสดงเจตนารมณ์ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้ อำนาจของรัฐเพิ่มมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงนับเป็นองค์การปกครองท้องถิ่น องค์กรหนึ่งที่มีความใกล้ชิดและสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนเป็นสถาบันที่เป็น จุดเริ่มต้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองตนเอง และเป็นรูปแบบการ ปกครองที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในระดับต้นได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการทำการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของสตรีที่ปัจจุบันมีบทบาทในทางการเมืองและการปกครองเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ ยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุรุษ และควรมี การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของสตรี ตลอดจนการพัฒนาการมี ส่วนร่วมในทางการเมืองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการเมืองการ ปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศโดยรวม

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลโคกสี อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

๒. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกสี อำเภอมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เป็นสตรีและมีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป รวม ๑๔ หมู่บ้าน จำนวน ๑๐,๕๒๕ คนผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เกณฑ์ขั้นต่ำในการศึกษาวิจัย จำนวน ๓๘๕ คน ที่เป็นสตรีที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปเป็นตัวกำหนดการสุ่มตัวอย่าง สุ่มแบ่งกลุ่มประชากรสตรีตามสัดส่วนของจำนวนสตรีที่อยู่ในหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling)

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ สตรี ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ระยะเวลาที่เข้าอยู่อาศัยในพื้นที่ การร่วมประชุม การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยสอบถามลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ใน ๓ ด้าน คือ การเลือกตั้ง การกำหนดและการรับนโยบาย และการควบคุมการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบมาตราส่วน (Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนน ออกเป็น ๕ ระดับ (การมีส่วนร่วมทุกครั้ง = ๕ คะแนน และ การมีส่วนร่วมระดับน้อย/ไม่เคยเลย = ๑ คะแนน)และคำถามปลายเปิดสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำแนกตามจำนวนและร้อยละ

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้ วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของสตรี การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และการรับรู้ข่าวสาร โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบ t - test ใช้ทดสอบตัวแปรอิสระที่จำแนกเป็น ๒ กลุ่ม กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี สถิติทดสอบ F-test ใช้ทดสอบตัวแปรอิสระ ที่จำแนกเป็น ๓ กลุ่มขึ้นไปกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะดำเนินการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ่

๔. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยสภาพส่วนบุคคลของสตรีมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็น อายุและระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ พื้นที่อยู่อาศัย มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บอล และ แรนนี (Bon and Ranny) ที่ได้ทำการศึกษา ลักษณะทางสังคมวิทยาเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีชาวอเมริกัน โดยนำเอาตัวเลขทางการเลือกตั้งมาประกอบ ซึ่งพบว่า อายุ มีแนวโน้มว่า บุคคลยิ่งอายุสูงขึ้นยิ่งสนใจทางการเมืองมากขึ้น ยิ่งมีความรู้มากและมีความกระตือรือร้นมากขึ้น, ในด้านการศึกษา ผู้ที่มีการศึกษาสูงจะนิยมพรรคที่ต่างกัน และพวกที่มีสถานภาพทางอาชีพต่ำจะนิยมพรรคเดโมแครต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศรี ใจชื่อ และ วลีรัตน์ แสงไชย ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง ซึ่งพบว่า คุณสมบัติพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มของการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ระดับมาตรฐานในการครองชีพ การเป็นหัวหน้าครัวเรือนความสำคัญทางด้านการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประสิทธิ์ สันติกาญจน์ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับรายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพทางอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ

กรณีปัจจัยร่วมหรือปัจจัยแวดล้อม ทั้งการการเข้าร่วมประชุมหรือรับฟังข้อราชการ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยทั่วไปแล้วมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี เช่นกัน ส่วนการรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี อาจเป็นเพราะว่าน้ำหนักการให้ความสนใจของสตรีจะอยู่ที่การให้ความเสมอภาค อยากมีสิทธิมีเสียงและการแสดงออกเช่นเดียวกับบุรุษ อยากให้คนในชุมชนทั่วไปมองว่าสตรีกับบุรุษมีส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศเช่นกัน และการสื่อสารทางการเมืองของสตรีส่วนใหญ่จะเกิดจากการพูดคุย แลกเปลี่ยน โน้มน้าวชักจูงของคนในชุมชนด้วยกันมากกว่าหนังสือพิมพ์ วารสาร และหอกระจายข่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรศรี ใจชื่อ ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง โดยการเป็นสมาชิกกลุ่มของการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเป็นหัวหน้าครัวเรือน ความสำคัญทางด้านประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การได้รับการประชาสัมพันธ์จากเพื่อนบ้าน ญาติ และผู้สมัครเข้ารับการศึกษาเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในส่วนของความสนใจข่าวสารทางการเมืองของสตรีไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

จิราชาติ นาคสวัสดิ์ ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งพบว่า อาชีพ รายได้ของบิดามารดา และความสนใจข่าวสารทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา

จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น นั้น สตรีควรถูกมองว่ามีบทบาทเสมอภาคกับบุรุษ สตรีก็มีส่วนร่วมสำคัญในการแสดงพลังทางการเมือง ควรเลิกหรือผ่อนคลายความคิดความเชื่อและทัศนคติแบบดั้งเดิมของสังคมที่มองสตรีเป็นเพศที่อ่อนแอ มีหน้าที่อยู่เหย้าเฝ้าเรือน เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอารยะต่างๆ แล้ว ในสังคมไทยยังถือว่าด้อยอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชวีญุฑิตย์ จ่างจำรัส และ สกาวเดือน เวชสัมพันธ์ ที่พบว่า ในสายตาผู้นำองค์กรพัฒนาด้านสตรี ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อบทบาททางการเมืองของนักการเมืองสตรีโดยยึดแนวสตรีนิยมแบบเสรี ว่ามุมมองต่อการเข้าสู่บทบาทถือเป็นประเด็นที่สำคัญเนื่องจาก ถ้าผู้หญิงเข้าสู่บทบาททางการเมืองมากก็จะสามารถแสดงถึงความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในสังคมไทย มุมมองต่อบทบาททางการเมืองของสตรีถือได้ว่า นักการเมืองสตรีถือเป็นพลังที่สำคัญต่อการผลักดันนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับสตรี แต่เนื่องจากนักการเมืองสตรีถูกจำกัดบทบาทโดยนโยบายพรรคการเมือง และจำนวนของนักการเมืองสตรีที่มีจำนวนน้อย จึงทำให้การผลักดันนโยบายหรือกฎหมายเพื่อสตรียังช้าอยู่มาก มุมมองต่อปัจจัยที่ส่งเสริมและสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าสู่บทบาททางการเมืองของสตรี สำหรับอุปสรรค ได้แก่ พรรคการเมือง ค่านิยม ทัศนคติดั้งเดิมของสังคมไทย รวมทั้งจากตัวสตรีเอง ส่วนที่เป็นปัจจัยส่งเสริมได้แก่ องค์กรพัฒนาสตรี กระแสโลกที่มีความสนใจในประเด็นสตรี และการศึกษาของสตรี มุมมองต่อการให้ความร่วมมือจากนักการเมืองสตรี นักการเมืองสตรีมีการร่วมมือและประสานงานระหว่างกันอย่างพอเพียง ในการผลักดันนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับสตรี มุมมองต่อการนำเสนอนโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับสตรี นโยบายที่นักการเมืองสตรีได้ผลักดันแต่ไม่สำเร็จ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเสมอภาคระหว่าง ชาย- หญิง ในสังคมไทย และการกดขี่ทางเพศ ซึ่งก็ถือเป็นประเด็นที่ควรจะมีการผลักดันต่อไป และมุมมองต่อความเสมอภาคระหว่างชาย-หญิง ในสังคมไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศทางตะวันตก สำหรับการนำไปปฏิบัติแล้วถือว่ายังด้อยอยู่มาก

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย” ซึ่งพบว่า การส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของสตรีให้พร้อมที่จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นในระดับสูง (ลงสมัครรับเลือกตั้งและดำรงตำแหน่งทางการเมือง) ควรมีส่งเสริมการรวมกลุ่มทางการเมือง ส่งเสริมการ

เข้ากลุ่มทางสังคม การ ส่งเสริมการสร้างเครือข่าย การส่งเสริมการให้การศึกษาความรู้ การ ส่งเสริมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน และการส่งเสริมความสามารถในการ พัฒนา

๕. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ในการ เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี มากที่สุด คือ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ถัดลงมา คือ การได้ติดตามข่าวผู้รับสมัครเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยการหาเสียง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การทำหน้าที่เชิญชวน โน้มน้าว ญาติพี่น้อง ให้ไปเลือกตั้ง และการ ติดตามผลการเลือกตั้ง ส่วนระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการเลือกตั้งสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ในลำดับท้ายสุด คือ การได้เคยสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในการกำหนดและรับรู้ นโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี ได้แก่ การเคยเสนอแนะปัญหาต่างๆของชุมชน ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของสตรี ในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหาร ส่วนตำบลโคกสี ทุกข้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยลำดับแรกๆ ได้แก่ การติดตามการจัด กิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสตรี ใน ๓ ด้าน คือ ด้านการเลือกตั้ง ด้านการรับรู้และกำหนดนโยบาย และด้านการ ควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง พบว่า สตรีที่มี อายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีแตกต่างกัน โดยกลุ่มอายุ ๑๔-๒๐ ปี มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งมากกว่า กลุ่มอายุ ๑๘-๒๐ ปีกลุ่มระดับ การศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรี หรือสูงกว่ากลุ่มรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มรายได้ ๑๐,๐๐๑- ๑๕,๐๐๐ บาท กลุ่มอาชีพรับราชการ-รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ด้าน การมีส่วนร่วมในการกำหนดและรับรู้นโยบาย พบว่า สตรีที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมใน การกำหนดและรับรู้นโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีแตกต่างกัน สตรีที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการกำหนดและรับรู้นโยบายแตกต่างกัน โดยกลุ่มระดับ การศึกษาชั้นมัธยมศึกษา/ปว.ช. หรือ ม.๖ มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาชั้น ประถมศึกษาหรือต่ำกว่ากลุ่มรายได้ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มรายได้ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาทกลุ่มอาชีพรับราชการ-รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอาชีพค้าขาย- ธุรกิจ กลุ่มอาชีพรับราชการ-รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกร ด้านการมี ส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆ พบว่า สตรีที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วม

ในการควบคุมการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี แตกต่างกันโดย กลุ่มอายุ ๔๑-๖๐ ปี มีส่วนร่วมมากกว่า กลุ่มอายุมากกว่า ๖๐ ปี กลุ่มระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา/ปว.ช. หรือ ม.๖ มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่ากลุ่มอาชีพเกษตรกร มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอาชีพรับจ้าง และกลุ่มอาชีพเกษตรกรมีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ

ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะต้องมีการจัดฝึกอบรมสัมมนาศึกษาดูงาน ในหน่วยงานหรือในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ให้สตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสีได้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในปัจจุบันและรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารการมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้รับรู้มากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสำคัญกับกลุ่มสตรีมากขึ้นส่งเสริมการศึกษาให้สตรีมีโอกาสเรียนรู้ ฝึกอาชีพ และหาตลาดให้กับกลุ่มสตรีที่มีรายได้น้อย เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้กับกลุ่มสตรี จัดกิจกรรม และฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สตรีรู้ถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมและทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยติดตามประเมินผลทุก ๖ เดือน ส่วนราชการ พรรคการเมือง และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดทำแผนอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ทางการเมืองให้กับสตรีในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี สำหรับวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ รวมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอื่นๆ ในภาพรวมทั้งจังหวัดขอนแก่นด้วย ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี โดยเพิ่มขอบเขตในพื้นที่จังหวัดอื่นๆหรือระดับภาค เพื่อสามารถศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในภาพรวมของประเทศและ ควรศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีโดยใช้รูปแบบการวิจัยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะหรือวิธีการใหม่ๆ ในการสร้างแนวคิดการรวมพลังให้เกิดขึ้นในกลุ่มสตรี เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกว่าสตรีก็มีความสามารถ มีคุณค่า ในการปฏิบัติงานหรือทำหน้าที่ในทางการเมืองการปกครอง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ :

ชัตติยา กรรณสูตร. **สตรีกับการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. **จิตวิทยาการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, ๒๕๒๗.

จันทนา สุทธิจารี. **การมีส่วนร่วมทางการเมือง**. กรุงเทพมหานคร : สมาคมรัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, ๒๕๔๔.

๒) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

ขวัญฤทัย ช่างจำรัส. “มองบทบาทผู้หญิงไทยบนเส้นทางการเมืองผ่านสายตาผู้นำองค์กรพัฒนาสตรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.

จิรชาติ นาคสวัสดิ์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๐.

ปิยะฉัตร พึ่งเกียรติรัมย์. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) ในจังหวัดปัตตานี”. **การค้นคว้าแบบอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ๒๕๔๗.

๓) วารสาร :

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับการปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย”. **วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๕๐).

๒. ภาษาอังกฤษ

1) Book :

Bromage, W. Arthur. **Introduction to Municipal Government and Administration**. New York : Appletongeture Grofts ins, 1954.

Huntington, Samuel P. and Nelson, Joan. M. **No Easy Choice : Political Paticipation and Developing Countries** . Cambridge Mass : Harvard University Press, 1982.

Milbrath, lester W. and Gole, M.L. **How and Why Do People Get Involved in Politics**. 2nd ed. Chicago : Rand McNally college Publishing, 1972.

Milbrath and Goel, M.L. **Political Participation : Howand Why People Get Involved in Politics.** University Press of American. 1977.

Nie, Norman H. and Verba, Sidney. **The Handbook of Political Science Vol.4** Massachsetts : Addison Wesley, 1975.

Robson William A. **Encyclopedia of Social Science.** Vol.6. New York : Macmillan, 1953.